

Stichting Nuts
De Horst 7
Gebouw Vossesteijn
3971 KS Driebergen-Rijsenburg

Ook
Aan: Eerste Kamer der Staten Generaal
T.a.v.: Commissie voor VWS
p/a: postbus@eerstekamer.nl
Betreft: Wegiz

Driebergen-Rijsenburg, fzt lxhzlxzz 23 februari 2023

Geachte leden van de eerste kamer,

Uw kamer behandelt de Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg (Wegiz). Met deze brief wil Stichting Nuts deze wet steunen maar tevens een kanttekening plaatsen bij argumenten die we in het veld horen voor het verplichten van gemeenschappelijke voorzieningen en/of infrastructuur in het verlengde van deze wet. Stichting Nuts pleit liever voor het verplichten van het gebruik van internationale open standaarden. Daarnaast stellen we de open internationale standaarden die Nuts toepast voor als een deel van de oplossing voor de benodigde transformatie van ons zorgstelsel.

Over Nuts

De Nuts-community is een gemeenschap waarin ICT-leveranciers, zorgaanbieders, de overheid en andere belangenorganisaties gezamenlijk een nutsvoorziening ontwikkelen voor de decentrale uitwisseling van medische gegevens. We werken pre-concurrentieel, omdat iedereen gebaat is bij een oplossing waar alle systemen van alle leveranciers met elkaar kunnen communiceren. Onze referentie-implementatie is open-source, op basis van internationale open standaarden en kan bij iedere zorgaanbieder worden ingezet. Stichting Nuts faciliteert de Nuts community bij het realiseren van deze missie¹.

De Nuts methode

De Nuts-specificaties² maken het mogelijk het publieke internet te vertrouwen en te gebruiken voor het veilig en privacyvriendelijk delen van gegevens. Deelnemers vormen op basis van de Nuts-specificaties een gedistribueerd netwerk van Nuts-nodes: applicaties die de Nuts-specificaties implementeren en waarmee het delen van gegevens mogelijk wordt. Er

¹ Zie: <https://nuts.nl/manifest/>

² Zie: <https://nuts-foundation.gitbook.io/v1/>

gaan geen medische gegevens door het Nuts-netwerk. Het netwerk van Nuts-nodes zorgt alleen voor het vertrouwen en de vindbaarheid die nodig zijn om direct tussen de API's van de deelnemende applicaties gegevens te kunnen delen. Nuts ontving voor dit ontwerp in 2020 de Nederlandse Privacy Award³.

Omdat het Nuts-netwerk zich beperkt tot de functie van een vertrouwenslaag op het internet is het geschikt voor veel verschillende toepassingen. Er zijn inmiddels uiteenlopende voorbeelden beschikbaar die in verschillende fasen van oplevering zitten. Bijvoorbeeld bij de overdracht van zorg (eOverdracht), bij inzage (Huisarts inzage thuiszorg), actueel medicatieoverzicht, ten behoeve van secundair gebruik van data (KIK-V) en bij meer integrale vormen van netwerkzorg (integrale geboortezorg en Avond, Nacht en Weekend zorg).

Nuts tot nu toe

Nuts heeft de afgelopen jaren samengewerkt met Actiz, RSO Nederland, de Taskforce Samen Vooruit, Twiin, V&VN, VZVZ, ZN en Zorginstituut Nederland om het groeipad Twiin x Nuts 2026 (TxN) te beschrijven waarmee al bestaande voorzieningen en infrastructuren en de door Nuts mogelijk gemaakte toepassingen interoperabel worden op basis van internationale open standaarden⁴. Ook werken deelnemende partijen uit de Nuts-community actief mee aan de uitwerking en invulling van NEN-normen voor generieke functies in het verlengde van de Wegiz. In de EU-context wordt, op basis van dezelfde internationale open standaarden die Nuts implementeert, gewerkt aan de Europese Digitale Identiteit en het delen van gegevens in Data Spaces, waaronder de European Health Data Space (EHDS). Nuts is actief betrokken bij een project voor beproeving van deze standaarden over de grenzen van Nederland heen.

Onze overtuiging is dat we hiermee een deel van de oplossing bieden om de prioritaire gegevensuitwisselingen en focusprogramma's zoals door het Informatieberaad Zorg vastgesteld voor elkaar te krijgen. De Wegiz gaat helpen om samenhang tussen deze initiatieven te realiseren en samenwerking tussen zorgsectoren te bevorderen zoals afgesproken in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit samen vormt weer een brug naar internationale uitwisseling en samenwerking. Stichting Nuts steunt de Wegiz daarom van harte.

Verplicht de standaarden, niet de voorzieningen

In het veld horen wij echter ook argumenten voor het verplichten van gemeenschappelijke voorzieningen en/of infrastructuren voor bepaalde uitwisselingen van gegevens of voor de invulling van generieke functies. Stichting Nuts vindt dat geen goed idee want daarmee bestaat de kans dat gebruikers in een *voorzieningsklem*⁵ terecht komen en dan wordt gegevensuitwisseling juist vertraagd.

³ Zie: <https://privacyawards.nl/winnaars-nederlandse-privacy-awards-2020-bekend/>

⁴ Zie: <https://www.twiin.nl/nieuws/nuts-en-twiin-beschrijven-samen-het-groeipad-voor-de-eoverdracht>

⁵ In de context van de markt is de term leveranciersklem gangbaar om deze situatie te beschrijven. We gebruiken hier de term voorzieningsklem omdat ook (semi)-publieke organisaties die een voorziening bieden een klem op hun gebruikers kunnen hebben.

Gemeenschappelijke voorzieningen zijn vaak verticaal geïntegreerd, dat wil zeggen dat de functionaliteit, de gegevens en de infrastructuur vrij hard aan elkaar gekoppeld zijn. Ze worden vaak ook geleverd door één partij waardoor de kans op een voorzieningsklem wordt vergroot. Eenmaal gerealiseerd is het heel moeilijk om zo'n voorziening door te ontwikkelen en daarbij gebruik te maken van technische innovatie. Wanneer we functionaliteit, gegevens en infrastructuur juist ontkoppelen en baseren op internationale open standaarden kan op elke laag onafhankelijk van de andere lagen geïnnoveerd en geconcentreerd worden. Nuts is een voorbeeld van de voorgestelde ontkoppeling, waardoor het publieke internet als infrastructuur voor het delen van gegevens gebruikt kan worden.

Als u dus al overweegt iets te verplichten, dan zou dat volgens Nuts het gebruik van internationale open standaarden moeten zijn. In het groeipad TxN vindt u voorbeelden van hoe we bestaande en toekomstige voorzieningen voor generieke functies op basis van internationale open standaarden in samenhang door kunnen ontwikkelen. Interoperabiliteit tussen applicaties, voorzieningen en infrastructuren op basis van internationale open standaarden zorgt voor keuzevrijheid, een gelijk speelveld, versnelde adoptie van zorgtoepassingen en verlaging van de kosten voor koppelingen en integraties voor zowel zorgaanbieders als ICT-leveranciers.

Betaalbaar, schaalbaar, haalbaar

Om de transformatie naar de toekomst mede mogelijk te maken moeten er de komende jaren niet een tiental, maar honderden toepassingen ontwikkeld worden die samenwerking, informatiedeling, kennisontwikkeling en *digitaal werkplezier* in het stelsel mogelijk maken.

De afgelopen jaren hebben we laten zien dat nieuwe toepassingen op Nuts door verschillende partijen meestal in een week doorlooptijd van idee tot en met beproeving tijdens hackathons gerealiseerd worden in een testomgeving. Dit maakt de digitale transformatie betaalbaar, schaalbaar, en daarmee haalbaar. Tevens maakt Nuts het mogelijk dat gegevens de reis van de patiënt volgen⁶.

Wij kunnen hiermee helpen bij het realiseren van de doelen van de Wegiz en een bijdrage leveren aan de structurele verandering waar we allen voor staan.

Samenvattend:

- Stichting Nuts steunt de Wegiz van harte.
- Stichting Nuts pleit voor het verplichten van het gebruik van internationale open standaarden voor gegevensuitwisseling en infrastructuur.

⁶ Nuts is geen Elektronisch Uitwisselingssysteem (EUS) in de zin van Wabvpz, art. 15a en kan daarmee invulling geven aan de eis uit de Wegiz dat er geen verplicht gebruik van een EUS mag ontstaan (Art 1.4 lid 5).

- Nuts werkt samen met belanghebbende partijen uit het veld aan de hand van een gezamenlijk opgesteld groeipad om interoperabiliteit op basis van internationale open standaarden te bereiken.
- Stichting Nuts pleit tegen het verplichten van voorzieningen en infrastructuren.
- Nuts maakt de transformatie van het stelsel mede mogelijk door een netwerk te bieden dat digitale transformatie versnelt.
- Hiermee bieden wij een oplossing voor het vraagstuk uit Art. 1.4 Lid 5 van de Wegiz.

Voor vragen en nadere toelichting zijn wij beschikbaar.

Met vriendelijk groet,

Namens de Nuts-community,

Stichting Nuts

Mark Weernink,
Voorzitter

Steven van der Vegt
Secretaris

Sergej van Middendorp
Penningmeester

Thomas Ferguson
Bestuurder

Aniek Fikken
Bestuurder

Jerry Fortuin
Bestuurder

Tim Franssen
Bestuurder